

~

HET VERHAAL VAN

De Ids van Dussen Bijenstal

EEN BIJZONDERE
ALMEERSE GESCHIEDENIS

~

~

DE IDS VAN DUSSEN BIJENSTAL Op Stadslandgoed de Kemphaan, naast het educatieve centrum het Eksternest, staat één van de mooiste bijenstallen van Nederland. Bijzonder is dat hij staat op heipalen van 20 meter lengte en onder architectuur is gebouwd. Deze bijenstal heeft een bijzondere geschiedenis; hij is tot stand gekomen dankzij het enthousiasme en het doorzettingsvermogen van Ids van Dussen. Toen het Eksternest verhuisde naar Stadslandgoed de Kemphaan, was het zijn droom dat er ook een nieuwe educatieve bijenstal zou komen.

Ids kreeg iets met bijen toen hij van Amsterdam naar Almere verhuisde en in zijn kruidentuin ontdekte dat er veel honingbijen op bezoek kwamen. Dit maakte hem nieuwsgierig en hij besloot zelf bijen te gaan houden. Zijn volgende stap was om het plezier van het imkeren en de liefde voor de bijen over te dragen op anderen; als vrijwilliger vertelde hij aan Almeerse kinderen zijn verhaal. Daarnaast schreef hij bijzondere gedichten over de Bijenkoningin, de Dar en de Werkbij, die samen het bijenvolk vormen.

Om de bijenstal te kunnen realiseren zocht Ids steun bij de Almeerse Imkervereniging en hij ging op zoek naar een aannemer en een architect. De aannemer werd de imker Jan van den Breemer, hij berekende op de achterkant van een sigarendoos

~

~

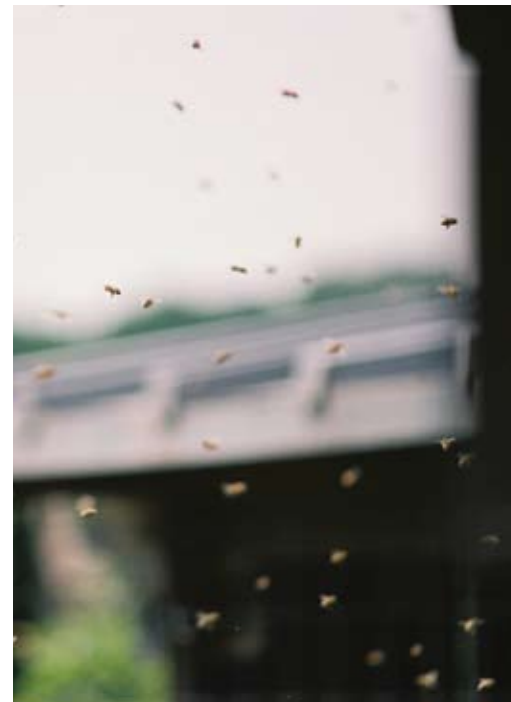
dat het wel zou lukken. De landschapsarchitect Kees Hund tekende enthousiast voor het bijzondere ontwerp. Het larikshout uit de bossen van de Noord-oostpolder werd op maat gezaagd door de “Mobiele Zaagdienst” van Rik Kielstra en de lengte van de heipalen werd bepaald door de constructeur Berend Garming. Vervolgens regelde toenmalig wethouder Henk Smeeman een bouwvergunning en hij bediende de heistelling en aan het eind van de rit dichtte toenmalig wethouder Heleen Visser het gat in de begroting en opende de deuren van de bijenstal.

Nu acht jaar later, in 2010, staat de bijenstal er nog steeds fantastisch bij. Het gebouwtje is mooi ingepast in de bloementuin en het lijkt of het daar als vanzelfsprekend staat. Door de demonstratiekast kun je letterlijk in een bijenvolk kijken en vanaf de wandelpaden en een bankje bij de vijver heb je goed zicht op het drukke vliegverkeer van de bijen.

Cor Dol is de imker van deze stal en werkt er met veel plezier, de bezoekende schoolklassen zijn steeds weer onder de indruk. De bijen hebben een prima onderdak en hebben de prachtige boswachterij Almeerderhout tot hun beschikking. Hier vinden ze een rijkdom aan stuifmeel en nectar.

Omdat zo'n mooie bijenstal een naam verdient heet hij vanaf nu DE IDS VAN DUSSEN BIJENSTAL.

~

~
Gedichten van Ids van Dussen

~

DE BIJENKONINGIN

De moeder van de bijen, die heeft een groot gezin
Wel veertigduizend meisjesbijen
die wonen bij haar in
Dan zijn er nog de jongens
de darren zogenaamd
Die zijn er om te zorgen
dat het volk niet onder gaat
Het huis waarin ze wonen
heeft maar twee kamers bovendien
Op éénhoog zit de honing, en beneden het gezin
Het wonderlijke van een bijenvolk
is dat er nooit ruzie is
En met veertigduizend meisjes, is dat beslist niet mis
En soms kan het gebeuren
dan wordt het huis te klein
Er zijn dan te veel bijen
dat vindt de moer niet fijn
Ze verhuist dan met de helft
van het volk ergens heen
Ze hangt dan in een boom
met de bijen om haar heen
Dan komt de imker er aan te pas

~

~

die scheidt de zwerm in een kast
De andere helft van de bijen
maakt weer een nieuwe koningin
Dan is er weer een volkje
dus weer een nieuw begin

~

DE WERKBIJ

Geboren uit een koningin
wordt het een werkprinses
Ze lijkt een beetje Assepoes
die ook altijd maar werken moest
Haar zusjes weten van te voren
wanneer het prinsesje wordt geboren
ze kruipt wat vochtig uit de raat
ofschoon het wel wat moeilijk gaat
Ze wordt gereinigd door haar zussen
en die vertellen haar ondertussen
Dat ze binnen enkele uren moet gaan klussen
cellenpoetsen komt het eerst dan alle andere karweien
Drie weken achtereen met alle andere jonge bijen
dan gaat ze het veld in om te fourageren
Dat moet ze als jonkie eerst nog leren
De één na de ander vliegt dan uit
om terug te keren met een flinke buit
Stuifmeel, nektar, propolis, prima zaken dat is gewis

~

~

Soms draagt ze haar eigen gewicht aan eten
dat is ook voor haar zussen moet je weten
Drinken moet er ook nog wezen en
ze gaat al is het soms nog vroeg
nog even naar de bijenkroeg
Dit is maar een heel klein verhaal
wat ons prinsesje doet allemaal
Haar leeftijd is dan zowat zes weken
ze is dan helemaal versleten,
gerafeld en volkomen uitgeteld
Sterft ze... ergens in het veld

~

DE DAR

De dar lijkt de boeman onder de bijen
Lijkt, maar niets is minder waar
Slechts enkele momenten in zijn leven
mag hij het hoogste geluk beleven
Op die momenten is de dar erg "in"
hij kan dan paren met de bijenkoningin
Op zo'n dertig meter hoog in de lucht
vindt de paring plaats in volle vlucht
Maar niet alleen door onze dar,
ook nog door wat achterneven
Ze betalen die liefde wel met hun leven
En de darren die de kans niet kregen,

~

~

kunnen rustig verder leven
Hun voedsel wordt hen nagedragen
daar hoeven ze zelfs niet om te vragen
Ze werken niet en worden gevoerd
er hebben er wel eens slechter geboerd
Een dar leeft ongeveer vijftig dagen
dan beginnen hun zussen ze op te jagen
Zoals bij die ene dar uit Almere
hij dacht “ik zal hem maar vast gaan smeren”
Want ze kijken mij aan, zo van: jij kunt wel gaan
ik heb geen angel om me te verweren
De andere darren die niet zo denken
krijgen van hun zusters hardhandige wenken
Ze worden naar de vliegplank gedreven
doodgestoken of over de rand gejosd
en dan is het mannenprobleem bij de bijen
in een paar uurtjes opgelost

~

DE IMKER

De imker imkert immer door
daar heeft hij immers bijen voor
Hij heeft immens veel plezier
in dat kleine bruine dier
Z'n huisdier, kun je het wel noemen
hij is geneigd om mee te zoemen

~

~

Hij loopt er rustig tussen door
Met bedachtzaam en traag bewegen
soms iets van de vliegplank vegen
Verder niet te veel bemoeien
dan gaan de volken prachtig groeien
En is het volk op z'n top
komt er een honingkamer bovenop
Maar bodylotion of parfumeur
maakt bijen knorrig, dan krijgt hij gezeur
Ze kunnen daar beslist niet tegen
en worden dan wat agressief
Hij kan dan ook worden gestoken
de bijen zijn dan echt niet lief
Met een kap op en handschoenen aan
blaast hij wat rook in of langs de kast
dan heeft hij meteen veel minder last
Door aandacht en netheid te tonen
zullen de bijen hem belonen
Waarmee, dat is voor hem gewis
het vloeibare goud dat honing is

~

Ids van Dussen

~

De ontdekking

INFORMATIEPAGINA OVER NATUUR EN MILIEU IN ALMERE

Zaterdageditie 't Groene Weekblad

Ruim honderd klassen doen mee met honingslingeren

2500 Kinderen naar bijenstal

TWAALF jaar geleden verloor IJs van Dussen zijn hart aan de bijen. Staan tussen de Almeerse koudslaa-vel- den, omringd door gewone van bijen, werd IJs nieuwsgierig. Hij wilde meer weten over bijen en werd lid van de Inkervereniging Zuid-Flevoland.

Nis sime 1997 is IJs Jong, het natuur- en milieus- steeds enthousiast over het bijenvak en is hij dagelijks te vinden in zijn bijenstal naast het Ekersterne. In de maand mei en juni zal hij meer dan 100 Almeerse schoolklassen in zijn stal ontvangen. Een gesprek met een bevoegen inker. „In 1983 werd ik lid van de Almeerse Inkervereniging, ik zou kort wat kant de klasjes van het inker- vak leven. Alsdert, volgde ik een beginnende cursus op het Ekersterne en vervolgens nam ik deel aan de cursus 'Bedrijfsvoering Bijenhef' in Bunnik. Tijdens deze twee cursussen leerde ik voornamelijk de theorie van het inkeren, de praktijk heb ik al- derde geleerd”, zegt van Dussen.

Miljarden

„In Nederland zijn maar liefst 10.000 inkers actief, zowel in verenigingsverband als individueel. Met hun bijenvakken die bestaan uit ma- jarden bijen, zorgen ze in Ne- derland ervoor dat achtig procent van de gewassen wordt bevrucht. De rest van de bevruchting is in handen van, ondermeer hommels en vinders. De honingslingers die in speciale bijenkaften wonen zijn eigenlijk een soort huaderen, want in het wild komen ze niet voor. Daar- naast heb je natuurlijk ook wilde bijen. Die hebben trouw- nest in een gat in de muur, een verlaten makennest, tus- sen de voegen van de bedra- ting in je tuin. Deze nesten zijn te herkennen aan een hoopje geel zand.”

Bevoegen

Van Dussen is verantwoor- delijk voor de bijenstal van

horing, wordt dan door de bij in zijn honingsnaag opge- slagen. De bij maakt van nee- tar honing door het water uit de nectar te verdampen en er suikers aan toe te voegen. „Op het terrein van het Eker- sterne staan 10 bijenkaften waaruit wij honing halen. El- ke kast, die bestaat uit ruten van bijenwas, wordt bevoegd door maar liefst 60.000 bijen. Als inker hou ik regelmatig de inhoud van de kast in de

gaten. Je moet ze er wel voor- zichtig uithalen en weer 'slowly' terugzetten, anders bruisen ze de kast uit”, aldus IJs.

De inker van het Eker- sterne heeft een belangrijke rol tijdens de bijenhef voor groep- drie en vier van de lokale school, die begint met van start, gaat op het Ekersterne. Ruim honderd klassen, me- ren deel aan deze activiteit. Van Dussen verwacht zo-

Maatsamen van de deelne- mende scholen. „De kind- ren met de kinderen mee te nemen naar de wereld van de bijen. Ze mogen na- men met mij de honing uit de ruten halen. De honing wordt uit de ruten geslingerd met de honingslingers. Dit is een soort zaadrijge die met de hand bedrukt wordt. Na het slingeren wordt de honing gewoeld en opgeslagen in potjes, die de kinderen met naar school mogen ne- men. Kortom: een leuke en leuke activiteit.”

Gevaar

De kinderen zullen tijdens de les ook een bezoek aan de bijenstal afleggen. Van Dus- sen met daarbij geen gevaar voor de kinderen. „De bijen hebben het wel te druk om zich met de kinderen te be- bewegen. Ze gaan dan recht met prikken, ze hebben wel wat bekers te doen. Ze zijn be- zig in de kaften en vliegen af en aan om nectar en stuif- meel te verzamelen. Daar- naast kijken de kinderen achter de kaften en dragen ze allemaal een bijenkap, ze zijn goed beschermd.” Als- tijd eigen prikervaringen van bijen aan bod komen, verschijnt er een lach. „Ik ben één keer schrikkend vaak achter elkaar gestoken. Als bijen prikken, laten ze wel alarmgeur achter met het ge- volg dat mee bijen in de aan- val gaan, en dat heb ik gewo- ten. Als inker leer je met bij- en omgaan en sliep je na- tuurlijk beschermende kle- ding. Je moet natuurlijk geen parfum of after-shave op hebben, want van de abso- lut die daarin zit wordt ze opgewonden en knerig. Wat prikken tot gevolg heeft”, al- dus IJs van Dussen die de dag dat de bijenhef van start gaat maar nauwelijks kan af- wachten.

In de cursus 'Bijen houden', georganiseerd door de Inkervereniging Zuid-Flevoland, maakt u kennis met alles wat te maken heeft met bijen houden. De cursus bestaat uit 4 theoretische en één praktische les. Na het doorlo- pen van de cursus ont- vangt u een certificaat en kunt u eventueel zelf aan de slag met het houden van bijen.

Bijen houden

Voor meer informatie over de cursus bijen houden, kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Inkervereniging Zuid-Flevoland. Telefoon 3342339. De kosten voor een cursus bijen houden bedragen 1,00, inclusief lesmateriaal.

FOTO PETER VAN DER WOUDE

~

DE IMKER

Door Ben te Raa

In de winter heeft de bij een paar maanden rust. Maar met het stijgen van de temperatuur neemt de activiteit toe. Voor Cor Dol, de imker van de Ids van Dussen Bijenstal, is de voorjaarsinspectie het eerste contact met zijn bijenvolken sinds de vorige herfst. Het is een spannend moment als de bijenkast geopend wordt. Hoe zijn de bijen de winter doorgekomen? Zijn er ziektes? Moeten er reparaties uitgevoerd worden? Het hele jaar zal hij alert blijven. De agenda strak bijhouden, opletten op wat er in en rond de kast gebeurt, honing oogsten en voorbereid zijn op bijen die willen gaan zwermen.

Zwermen is een gevolg van de natuurlijke drang van bijen om zich te vermeerderen. Halverwege maart begint de koningin met het leggen van eieren maar een onvermijdelijk gevolg is dat zich daaruit één of meerdere nieuwe koninginnen kunnen ontwikkelen. Er kan in een bijenkast maar één bij koningin zijn en daarom zwemt de oude koningin met een deel van de bijen uit, om ergens anders een nieuw bestaan op te bouwen. Voor de imker is dat een cruciaal moment, want hij wil het zwermen voor-

~

~

komen. Er zijn allerlei tekenen en signalen die wijzen op zwermneigingen. Als het zo ver is, verplaatst Dol de oude koningin met een aantal bijen naar een andere kast. Het achterblijvende volk zorgt voor een nieuwe koningin en kan weer uitgroeien tot een volwaardig, gezond bijenvolk.

Dan is de eerste honing eind mei al geoogst. Halverwege juli wordt voor de tweede keer honing geslingerd, eind augustus voor de derde keer. Het nut van bijen voor mensen wordt vooral in verband gebracht met honing. Maar er is meer. Wetenschappers hebben uitgerekend dat bijen in Nederland jaarlijks voor één miljard euro ‘verdienen’ want bijen bestuiven bloemen en daardoor groeien er meer en gezondere vruchten aan bomen en struiken. Niet voor niets zie je bij fruittelers vaak bijenkasten staan. Omdat Nederland zo’n veertig- tot tachtigduizend bijenkasten telt, vertegenwoordigt elke kast jaarlijks een economische waarde van twaalf- tot vijftientigduizend euro!

In de Ids van Dussen Bijenstal combineert Dol het imkeren met educatieve activiteiten. De bijenstal heeft allerlei voorzieningen om bijen te bekijken. Van bijen leer je hoe slim de natuur in elkaar zit.

~

~

De enorme prestaties van deze insecten dwingen bij mensen respect af. Respect voor de natuur, dat is misschien wel de belangrijkste les die je als mens kunt leren. Als er bijenlessen zijn dragen de kinderen speciale kappen, maar dat is meer voor de sfeer en een gevoel van veiligheid dan dat ze echt nodig zijn. Er is in alle jaren nog nooit gestoken. Dat is ook te danken aan het type bij dat in de bijenstal woont en werkt, de 'Buckfast'. Die staat bekend om zijn zachtaardige en rustige karakter.

De bijenstal is er ook om volwassenen te interesseren voor het leven van bijen en het houden van bijen. Dat combineert goed met de activiteiten van de Imkervereniging Zuid Flevoland waarvan Dol secretaris is. Dankzij cursussen en open dagen groeit het aantal leden. Bijzonder is dat in deze traditionele mannenwereld de belangstelling onder vrouwen voor het imkeren groeit.

Dat moet ook wel want mens en bij hebben belang bij elkaar. En, volgend jaar is er weer een bijenseizoen. Maar eerst geeft de imker zijn bijen nog suikerwater, naast de honing hun energievoorraad voor de winter. Dan zit het werk er op. Op naar het nieuwe jaar!

~

Een uitgave van Stichting Stad & Natuur Almere, ter gelegenheid van de onthulling van de naam van de Ids van Dussen Bijenstal op 19 augustus 2010.

Foto: Ids van Dussen in de bijenstal

Een uitgave van
Stichting Stad & Natuur Almere
Kempphaanstraat 1
1358 AD Almere
tel (036) 547 50 50
info@staden Natuur.nl
www.staden Natuur.nl

Oplage: 500 stuks
Druk: Spinhex & Industrie Drukkerij
Grafisch ontwerp: Petra Warrink BNO, Amsterdam
Fotografie: Miek van Dantzig en Peter van der Meulen (archieffbeelden)
Tekst: Stad & Natuur Almere en Ben te Raai
Gedichten: Ids van Dussen

Stad & Natuur Almere © 2010

DE IMKER IMKERT IMMER DOOR
DAAR HEEFT HIJ IMMERS BIJEN VOOR

Ids van Dussen

STAD
NATUUR
ALMERE

